



**STICHTING OOIEVAARSBUITENSTATION "DE LOKKERIJ" REESTDAL**  
Schiphorsterweg 28, 7966 AC De Schiphorst (gem. Meppel) tel. 0522 - 442291

Rabobank Staphorst IBAN NL 02 RABO 0360860680  
ING-Bank Meppel IBAN NL 13 INGB 0003999484  
[www.facebook.com/delokkerij](http://www.facebook.com/delokkerij)

Internet: [www.delokkerij.nl](http://www.delokkerij.nl)  
E-mail: [beheerder@delokkerij.nl](mailto:beheerder@delokkerij.nl)  
delokkerij (Twitter)

ANBI



*Wat er ook gebeurt, het wordt altijd weer lente.*

*Foto: Caroline Walta*

## **Broedseizoen 2019**

In ons tussentijds verslag oktober 2019 hebben wij al uitvoerig bericht over de bijzonder lange en gortdroge zomer 2019. Dit onderwerp roeren we hier niet meer aan. Nog dit: wel uitzonderlijk weer in de maand april: bijzonder droog en koud. Elk broedseizoen/-jaar doen zich wel bijzondere voorvallen voor. Heel bijzonder was de waarneming van een roze pelikaan op 18 november 2019 in ons station. Ooievaars en pelikaan konden het goed met elkaar vinden. Hij of zij maakte enthousiast gebruik van de bijvoeding voor de ooievaars. Wij dachten "hij zal binnenkort wel weer vertrekken", maar niet dus: maart 2020 was deze nog dagelijks te zien in het station en overdag meestal in het nabije Reestdal tussen de ooievaars. Op de site "waarnemingen" vele tientallen malen gemeld. Wij tonen in dit ooievaarsverslag vanzelfsprekend ook even beelden van deze bijzonderheid. Wij noemden de pelikaan, gelet op de wijze van voortbeweging "schommel". Suggesties om hem "Waggel" te noemen vonden wij te ordinair, dat is meer voor eenden en ganzen.

Het broedseizoen 2019 staat bij ons in de boeken als "middelmatig". Voor de ooievaars in deze regio helaas geen overdaad aan (veld)muizen zoals rond de meer noordelijke regio's Spanga, Akmarijp en Eernewoude, waar de broedresultaten als uitstekend kunnen worden betiteld.

## Overzicht broedresultaten 2019

	Paar	Nestplaats	Landelijk nestnr.	Geboren jongen	Ringbare jongen	Volgroeide jongen
<b>De Lokkerij, De Schiphorst</b>						
1	1E716 x 2E034	Paalnest achterpad	1002	3	2	2 B
2	5677 x 2525	Paalnest 1	1014	4	2	2 B
3	8221 x Ong.	Paalnest 2	1015	0	0	0
4	2520 x 1X184DEW	Paalnest 3	1016	3	2	2
5	466 x 498	Paalnest 6	982	0	0	0 B
6	661 x 2949	Paalnest 7	983	5	3	3 B
7	9206 x Ong.	Eerste perenboom hoog	2586	4	3	3 B
8	4340 x 4120	Tweede perenboom	2587	5	4	4 B
9	3E663 x Ong.	Appelboom boomgaard (1)	9024	3	3	3
10	Ong. x Ong.	Appelboom boomgaard (2)	9016	2	1	1 B
11	1E796 x Ong.	Appelboom boomgaard, laag (3)	9008	5	5	5 B
12	Ong. x 8203	V.m. appelboom zuid paalnest midden	1225	3	3	3 B
13	6767 x Ong.	V.m. appelboom west paalnest midden	1206	3	3	3
14	7950 x 5429	V.m. appelboom west paalnest oost	2258	3	2	2 B
15	4227 x 3040	Ingang v.m. kooi C	2254	2	2	2
16	- x -	Achterzijde v.m. kooi C	2255	0	0	0
17	2E961 x 3E528	Achter op v.m. broedkooi D	2253	3	3	3
18	5431 x 4491	Boven v.m. kooi C/D	1013	0	0	0
19	Ong. x -	Scheiding kooien A/B	9011	0	0	0
20	Ong. x 7839	Op kooi B achterzijde rechts	3647	0	0	0 B
21	0x136DEW x 1E166	Op spar zuid voor woonhuis	9009	3	3	3
22	6374 x 1E651	Kastanje voor huis, zijtakken	1012	3	3	3
23	2E891 x 3398	Kastanje voor huis, top, midden	1899	4	3	3 B
24	4E278 x 9876	Kastanje voor huis, top midden zuid	9067	5	3	3
25	2E003 x 1E329	Kastanje voor huis, top west laag	9019	4	3	3 B
26	Ong. x Ong.	Prunus bij wagenschuur	9026	3	2	2
27	Ong. x Ong.	Spar in wilde tuin achter	9000	3	2	2
28	3287 x 5682	Voorgevel woonhuis	1025	2	2	2
29	9661 x 9689	Achterzijde dak woonhuis	990	3	2	2 B
30	Ong. x Ong.	Acacia voor het huis zuidgrens, hoog nest	2568	3	0	0
31	4E278 x Ong.	Acacia voor huis zuid, laag nest	9002	3	3	3
32	9093 x 9198	Conifeer achter woning	2259	2	2	2
33	Ong. x Ong.	Werkshuur dak rechts	3311	0	0	0 B
34	Ong. x 2E028	Op informatieruimte rechts	1026	3	3	3
35	1E978 x 2E054	Perenboom achter de info rechts, (hoog)	2849	3	2	2 B
36	6933 x Ong.	Perenboom achter info (laag)	9023	2	2	2
37	5327 x Ong.	Boswal noord	999	2	2	2
38	Ong. x Ong.	Heg hoek zuid / oost paal	2554	3	2	2 B
39	9920 x 1E803	Afscheidingsheg zuid oostzijde, paal, 11	2588	2	2	2
40	Ong. x Ong.	Afscheidingsheg zuid westzijde, paal, 10	3053	2	2	2
41	5820 x 9X351DEW	Afscheidingsheg oostzijde paal 9	3054	3	2	2 B

	<b>Paar</b>	<b>Nestplaats</b>	<b>Landelijk nestnr.</b>	<b>Geboren jongen</b>	<b>Ringbare jongen</b>	<b>Volgroeide jongen</b>
42	6640 x 8050	Tulpenboom/liriodendron top	9018	3	0	0
43	Ong. x 3693	Bij kooi A/B	1900	2	1	1
44	8684 x 7317	Eik aan overpad voor woonhuis	9015	2	2	2
45	3E642 x Ong.	Achter overpad 3e eik	9014	3	2	2 B
46	3E898 x Ong.	2de nest weg t.o. woonhuis	9021	3	1	1 B
47	Ong. x Ong.	Populier klimop t.o. woonhuis	9020	2	1	1 B
48	2719 x Ong.	Populier bij dobbe op tak	9027	0	0	0
49	7809 x -	Paal bij kooi A/B naast 1900	9017	0	0	0
50	Ong. x Ong.	Plataan naast de werkschuur	9022	3	2	2 B
51	1E003 x -	Moerascipres zijtak	9026	0	0	0
<b>Totaal station</b>			-	<b>123</b>	<b>92</b>	<b>92</b>

Ong.= ongeringd.

NN= oudervogel geen identificatie.

?=aantal is onzeker/onbekend.

B= opmerking in verslag

dec, = decade, periode van 10 dagen

## Broedoverzicht

	<b>Station Lokkerij</b>		
	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
a. Nestparen (met en zonder broedsel)	42	46	50
b. Nestparen (alleen met broedsel)	38	42	44
Jongen volgroeid (vliegvlug)	69	103	92
a. aantal ringbare jongen per nest (92)	1,5	2,3	1,8
b. idem per <u>bebroed</u> nest	1,8	2,7	2,1
a. aantal volgroeide jongen per nest (92)	1,6	2,2	1,8
b. idem per <u>bebroed</u> nest	1,8	2,7	2,1
– Idem per succesvol nest (39) in 2019	2,3	2,7	2,4

Drie nesten met solitaire ooievaars. In de verzorging zijn in 2019 nog 28 ooievaars van elders geringd.

## Bijzonderheden bij de broedgevallen

2019 was een wat uitzonderlijk jaar gelet op de klimatologische omstandigheden. Opvallend was de vondst van vele grotere dode jongen onder de nesten. Voorheen troffen wij nooit zoveel grotere dode jonge ooievaars aan: in de leeftijd tot 2 à 3 weken nog wel eens enkele exemplaren, doch vondsten van dode jongen op latere leeftijden waren sporadisch.

In 2019 dus niet. We hebben de vondsten van dode grotere jongen vanaf 2 à 3 weken op het station nauwkeurig bijgehouden.

Hieronder een overzichtje: de nummers zijn de volgnummers van de nesten: ook deze nesten hebben een "B".

<u>Leeftijd:</u>	<u>Volgnummer nesten</u>
2 à 3 weken:	8,12,29,46 en 47 (ook bij 4 à 5)
3 à 4 weken:	14,23,50
4 à 5 weken:	2 (2 exemplaren), 6, 7, 35, 38, 47 (ook bij 2 à 3)
5 à 6 weken:	25, 41, 45
6 à 7 weken:	1

Totaal 19 vondsten! Daarnaast nog 12 exemplaren die niet werden gevonden of nog jonger waren, plus achtergebleven eieren of eierresten. En dan hebben we ook niet exact op alle nesten de prille situaties kunnen waarnemen. Van de "eigen" nesten kwamen 3 jongen in de verzorging.

### Nestnummer

- 5 Dit nest wordt nog steeds bewoond door de oudste ooievaars op ons station: allebei 35 jaar. Zij hebben dit nest sinds 1990 permanent bewoond. Er wordt de laatste jaren nog wel eens een ei geproduceerd, maar dat vinden we meestal na enige tijd onder het nest op de grond. Laatste geslaagd broedsel in 2013. In de 23 jaren met broedsel brachten zij 47 jongen groot.
- 10 Het laatste broedgeval op het station. De kleine jongen in de hete periode van zomer 2019 hadden het erg moeilijk. Van de twee waargenomen jongen slechts één overleefd. Oudervogels waren soms vele uren op pad om voedsel te vergaren.
- 11 Een sterk achterblijvend jong door ons in de opvang opgenomen. (nr. 6E101)
- 20 Om het bezit van dit nest is herhaaldelijk flink gevochten. Van het aanvankelijke broedsel is niets overgebleven.
- 33 Hier voltrok zich een tragedie. Nest bezet door 2 ongeringden, te oordelen aan het gedrag hetzelfde paar als in 2018. Het paar broedde op 4 eieren. Er heeft op 29 maart een behoorlijke vechtpartij plaatsgevonden in de vroege uren. Het vrouwtje is daarbij omgekomen. Zij werd 's morgens door ons zwaar verwond op het dak onder het nest gevonden. De man heeft het nest nog enkele maanden bezet gehouden. Helaas meldde zich geen nieuwe partner.
- 50 Van dit nest vingen wij op 19 juli 2 vrij grote jongen op. Het eerste tijdens onze koffiepauze om ±10.30 uur (6E308), half vallend van de boom: probeerde te vliegen, maar zonder succes. Nummer 2 (6E309) verliet ook het nest, vallend van tak op tak om tenslotte via het dak van de werkschuur in de begonia's te belanden. Ook dit exemplaar was de vliegkunst nog verre van meester.

Tenslotte wat resultaten uit de regio:

Meppel: Tuinweg 73: paar 2583 x 3609: slechts 1 jong (6E106) groot geworden. Zwervend aangetroffen in de buurt. Naar de opvang in de Lokkerij. De rechter vleugel is niet in orde.

Kolderveense Bovenboer: Dhr. Rumph: 1ste ooievaar terug op 10-2, komst tweede ooievaar 17-2. Eind april 2 jongen. Deze jongen gingen op trek in de laatste week van juli: de ouders in de eerste week september.

Koekangerveld: Ruinerweg 5: op dit nest 4 jongen uitgevlogen, op 30-6 het eerste jong, op 15 juli de overige drie. Zowel oudervogels als jongen zijn op trek gegaan. Eerste jong geboren op ca. 10 april.

Lankhorst: fam Gosker: voor het eerst na vele jaren weer succes op dit nest: 3 van de 4 jongen vlogen ca. 19-07 vrij rond, één jong al vroeg dood: 1 ei niet uitgekomen.



*De pelikaan op zijn gemak tussen de ooievaars.*

*Foto: Martin Roomer*

In het broedseizoen van 2019 zijn opnieuw jonge ooievaars opgevangen en korte of langere tijd in de verzorging van ons station geweest. Het betreft jongen afkomstig van de Lokkerij zelf, als wel van elders in Nederland.

Dec staat voor decade= periode van 10 dagen (3de decade 10 of 11 dagen)

nestplaats	datum opvang	reden van opvang	ringdatum	ringnr.	vrij op	trekdatum
Olst Rijksstraatweg	10-05-2019	Ooievaarsman, verkeersslachtoffer: totaal 5 jongen, jongste ±10 dagen. 17-8 6E067 afgelezen te Zevenaar	01-06-2019 idem idem idem idem	6E064 6E065 6E066 6E067 6E068	3-7 dood in kooi 10-07-2019 idem idem idem	n.v.t. 2e dec. aug. idem idem idem
St. Jans klooster Leeuwte	13-05-2019	Kleinste (4e jong) uit nest gevallen / geworpen? Op trek 04-08 afgelezen te Wilp	01-06-2019	6E069	10-07-2019	1e dec. aug.
Veeningen Veeningen 38	14-05-2019	Lag onder nest. Afgelezen op 12-08 te Wilp op trek	01-06-2019	6E070	18-07-2019	2e dec. aug.
Hatter, Geldersedijk	11-05-2019	Uit nest gevallen (gegooid?) Bloed uit bek. Lichte verwonding	01-06-2019	6E071	18-07-2019	2e dec. aug.
Beerzerveld, Oosterweg 4	17-06-2019	Zware verwonding aan kop via Dierenambulance Dalen	28-06-2019	6E093	25-07-2019	2e dec. aug.
Nijeveen, Bovenboer	04-06-2019	Tijdens noodweer nest verloren gegaan. Beide vogels in slechte conditie: zwarte ontlasting: sterk vermagerd. 6E094 sondevoeding.	28-06-2019 idem	6E094 6E095	25-07-2019	2e dec. aug.
Beerzerveld, Oosterweg 8	26-06-2019	Nest omgegaan: 096 bloedt uit bek: lichte verwonding. Zeer vuile bekken: 096 op 12-08-2019 afgelezen te Wilp, trek	26-06-2019 idem	6E096 6E097	25-07-2019 idem	1e dec. aug. idem
Grollo Zuiderstraat	25-05-2019	Jong door oudervogels uit nest geworpen. Ongeveer 2 weken oud. Conditie goed.	28-06-2019	6E098	27-07-2019	3e dec. aug.
Wierde Peizerweg	27-05-2019	Met zware verwonding van het nest gehaald, in shock, gepikt door vrouwtje: man had nest eerder verlaten. Deze enig overlevende van 3.	28-06-2019	6E099	25-07-2019	3e dec. aug.
Onbekend	14-05-2019	Jonge ooievaar, niet afkomstig van de Lokkerij. Bewoog zich fladderend voort. Opgevangen. Verdere bijzonderheden opgenomen in het tussentijds verslag 2019.	10-06-2019	6E100	11-06-2019	3e dec. aug.
Lokkerij De Schiphorst	20-05-2019	Laatste (5de jong) van nest nr. 3 in boomgaard in problemen door grotere nestlingen. Hongerend van nest gehaald	28-06-2019	6E101	25-07-2019	1e dec. sept.
Ossenzijl, Hoofdstraat	05-06-2019	In windhoos 1 ouder doodgevlogen tegen bouwwerk. Twee jongen nog klein "volledig in dons" intensieve zorg.	28-06-2019 idem	6E102 6E103	04-08-2019 idem	1dec.sept. 3e dec. aug.
Balkbrug Acacialaan	19-07-2019	In sloot terecht gekomen, doorweekt en onderkoeld: zeer hongerig. Nog 2 jong op het nest	18-07-2019	6E104	04-08-2019	2e dec. aug.
Elburg Nuns peterweg	12-07-2019	Gebracht met sterk afhappende vleugel. Geen breuk. Zeer stressvolle vogel, agressief tegen andere jongen. Uit nest geraakt: lopend door Elburg. Vleugel herstelde vrij snel. Zwakte?	18-07-2019	6E105	18-07-2019	2e dec. sept.
Meppel, Tuinweg	14-07-2019	Van nest geworpen? Lichte uitwendige verwondingen. Rechts vleugelprobleem. Opvang na 2 dagen zwerven. Herstel vleugel wisselend, maar onvoldoende. Opnieuw in opvang wegens zwakte op 19-08, later vrij binnen het station. Op 22-08 niet voldoende vliegvlug.	18-07-2019	6E106	22-08-2019	geen

nestplaats	datum opvang	reden van opvang	ringdatum	ringnr.	vrij op	trekdatum
De Wijk, Emmaweg	17-07-2019	Uit nest geraakt. Verkeerde stand rechter vleugel. Heeft een zgn "angelwing". Een groeistoornis. Onder behandeling vogelarts. Heel langzaam verbetering: geheel herstel neemt veel tijd. Nog in aparte uitwenkooi tezamen met "kruisnavel-ooievaar". Waren al lang samen.	18-07-2019	6E107	niet	Geen
Oosterhesselen Hertenkamp	18-07-2019	Niet vliegvaardig aangetroffen in en rond Oosterhesselen, zwervend. Sterk ondervoed en dorstig. 29-7 nog steeds pekzwarte ontlasting: op 6-8 voldoende hersteld	27-07-19	6E108	11-08-2019	2e dec. sept.
De Schiphorst Havixhorst	02-07-2019	Uit nest gevallen. Afhangende linker vleugel. Op 5 juni geheel hersteld, doch zeer agressief. Op 5-7 naar uitwenkooi doch nog steeds superwild en agressief. Verwondt zichzelf in kooi. Voegt zich na vrijlating direkt bij de groep vrijvliegende. Op 20-8 nog in het station. Op trek op 20-8 Op 22-08 geëlektrocuteerd in Frankrijk. Le Champ Rollot Montmort, Bourgogne, 674 km.	02-07-2019	6E109	12-07-2019	2e dec. aug.
De Lokkerij, de Schiphorst plataan	19-07-2019	In de ochtend uit nest gevallen. Niet vliegvaardig. Hongerend. In de middag vlieg poging 2e jong: niet vliegvaardig. Tijdens trek op 12-08-19 afgelezen te Wilp. (6E309).	27-07-2019 idem	6E308 6E309	04-08-2019 idem	1e dec. Sept. 2e dec. aug.
Meppel, Koedijklanden Europaweg	20-07-2019	Langs de Europaweg gevonden. Mislukte vlieg poging; zou geraakt zijn door een auto. Braakt voedsel op met brede plastic band en kleine stukjes plastic. Gifgroene ontlasting. Accepteert zeer onregelmatig voeding. Ook sondevoeding. Op 28-7 dood in de opvangruimte. Waarschijnlijk inwendig letsel.	27-07-2019	6E310	dood	n.v.t.
Meppel, Werkhorst	28-07-2019	Van nest op hoogspanning. Van 3 jongen 2 dood. Deze onder het nest gevonden. Veel honger/dorst maar verder in goede conditie.	01-08-2019	6E311	22-08-2019	3e dec.aug.
Leiden Houtlaan	01-08-2019	Minder goede conditie. Veel luis. Kon elders niet goed worden verzorgd.	01-08-2019	6E312	11-08-2019	23-9 weg 29-9 terug
Leiden Mezenwijk	01-08-2019	Minder goede conditie. Problemen linker poot: scheefstand, tenen naar achteren en dikke hak. Extra behandeld door vogelarts. Ooievaar rechts geringd. Na enkele weken voldoende hersteld.	01-08-2019	6E313	11-08-2019	1e dec. sept.
Schiedam, Het Hoefblad	01-08-2019	Jong uit sloot gehaald. Onderkoeld. Geen ernstige gevolgen. Behandeld door vogelarts.	01-08-2019	6E314	11-08-19	3e dec.aug.



In het broedseizoen 2019 vingen wij 33 jongen op (in de periode 10 mei tot 11 augustus). Drie jongen hebben het helaas niet gehaald. Van de 30 jongen zijn er 3 niet op trek gegaan. Aantal geringde jongen in de opvang bedroeg 31.

De problemen waarmee deze pechvogels hadden te kampen waren voornamelijk verhongering, verdorsting, inwendige bloedingen, spijsverteringsproblemen a.g.v. verkeerde voeding (maaginhoud), parasieten en ernstige uiterlijke verwondingen, zoals breuken.

De gemiddelde tijdsduur dat alle 33 jongen in de opvang verbleven (dag van opvang t/m dag van invrijheidstelling/overlijden) was 40 dagen. Alleen van de in leven gebleven jongen was de gemiddelde opvangtijd 39 dagen. Dat waren er dus 30.

N.B.: ooievaar 6E107 bevindt zich nog steeds in een opvangkooi. Dit jong heeft een afwijkende stand van een deel van de rechtersvleugel: misschien op termijn voldoende herstel? In dezelfde ruimte bevindt zich een jonge ooievaar (ongeringd) met een kruisnavel. Toekomst nog onzeker. 6E107 voor het gemiddelde meegenomen in de telling. Beide vogels maandenlang in elkaars gezelschap.

Vanaf 1989 is door onze stichting gestopt met het uitvoeren van het oorspronkelijke fok- en uitzetprogramma. Vanaf 2000 t/m heden hebben wij nauwkeurig bijgehouden hoeveel jonge ooievaars door ons werden opgevangen, verzorgd en weer in vrijheid zijn gesteld. Een overzicht van 21 jaren hieronder.

Jaar	Opgevangen uit eigen station	Opgevangen van buiten eigen station	totaal	Dood voor invrijheidstelling
2000	6	3	9	0
2001	4	9	13	2
2002	3	6	9	3
2003	19	10	29	0
2004	9	15	24	0
2005	1	9	10	2
2006	3	12	15	2
2007	8	3	11	2
2008	8	14	22	1
2009	9	7	16	1
2010	5	24	29	3
2011	8	35	43	5
2012	7	14	21	0
2013	11	7	18	2
2014	3	16	19	4
2015	13	30	43	5
2016	4	18	22	3
2017	4	23	27	5
2018	3	59	62	14
2019	3	30	33	3
totaal	131	344	475	57
% van totaal	27,60%	72,40%	100,00%	12,00%

N.B.: Kenmerkende weersituaties (m.u.v. 2003):

2001, 2004, 2015: forse koude-invalen in het late voorjaar.

2003: inval valse gieren: de door de gieren op de nesten gedode jongen niet in bovenstaand overzicht meegenomen (28 jongen).

2004, 2008, 2011, 2014, 2016: lange koudeperiode in het voorjaar.

2010: voorjaarsdroogte

2018, 2019: zeer langdurige droge, hete zomers.

Vanaf ongeveer 2010 zien wij een doorlopende stijging van het aantal bewoonde ooievaarsnesten. Dat zien we ook voor een deel terug in de opvangcijfers. Hoe meer paren, des te meer kans op "tijdelijke" uitval van jonge ooievaars.



*Er is een lading regenwormen verzameld voor de jongen op het nest.*

*Foto: Marty Haze*



*De muis was niet snel genoeg.*

*Foto: Marty Haze*



*Een forse hap voor jongen, een mol.*

*Foto: Marty Haze*





*Pelikaan op bezoek bij de ooievaars in de hoogste kastanje in het station. Spanwijdte vleugels 3 meter. Foto: Marty Haze*



*De ooievaar heeft een bescheidener spanwijdte: tussen de 2 en 2,5 meter.*

*Foto: Caroline Walta*

## Ooievaaria

- De zwarte ongeringde ooievaar, vaste bezoeker in het station in voor- en najaar, was inderdaad 20 augustus weer enkele dagen hier. Dit keer had deze een andere “gast” meegenomen: een in Duitsland geringde witte ooievaar 7T877DEW. Deze is een weekje gebleven.
- 2 april 2019 bracht de Dierenambulance een volwassen ooievaar naar ons station. Volgens de melder stond deze vogel al enkele dagen onbeweeglijk op een parkeerplaats te Rogat. De ooievaar bleek aan beide ogen blind te zijn. De totale conditie was slecht. Wij hebben deze in licht verwarmde ruimte ondergebracht en vocht en klein voer toegediend in afwachting van veterinair onderzoek. Het mocht niet meer baten, 's avonds overleden. Oorzaak van de “stranding” mogelijk verkeersslachtoffer.
- In ons station bevond zich al geruime tijd een gehandicapte ongeringde zwarte ooievaar: deze miste een deel van de linker vleugel. In het station liep deze op de grond tussen de witte ooievaars. In de winter 2018 begon de vogel te kwakkelen. Wij hebben de vogel in een verwarmde ruimte ondergebracht en dagelijks verzorgd. Op 7 april, goed aangesterkt, naar de oude stek teruggeplaatst. Op 30 april troffen wij de vogel dood aan. Oorzaak? Geen verwonding en goed op gewicht.
- Zeer onrustige luidruchtige jaarwisseling 2018/2019, ook de dagen daaraan voorafgaand, veel geknal. De ooievaars op het station waren behoorlijk nerveus. In de nacht vlogen ooievaars rond. Waarschijnlijk van nestlocaties in de omgeving. Voor het eerst ontdekten wij kort na Nieuwjaar twee dode ooievaars vlakbij het station, 2 ongeringden van wie één herkenbaar als een broedvogel uit Steenwijk.
- In de hete zomer werden vaker ooievaars naar eten speurend waargenomen in de berm langs de (snel)wegen. Onvermijdelijk dan ook een groter aantal verkeersslachtoffers tot half september 2019: 8 doden op A28, 4 doden op A32. Zelfs bereikten ons meldingen van de A6: 3 doden.
- Op 29-5-2019 werd een gezenderde ooievaar afgelezen. Mogli AW534-6389. De ooievaar was gezenderd door het Max Planck Instituut te Duitsland. De hele zomer in de omgeving van Drachten vertoefd. Was al eerder in Spanje afgelezen. Ook in omgeving Utrecht, Lage Vuursche, Maarsen, Zuylen. Begin 2020 tussen Zutphen en Deventer. Heeft ook een etmaal rond Havixhorst/Lokkerij vertoefd.
- Waarom overwintert de ene ooievaar niet in Zuid-Europa of Afrika en de andere wel? De meningen zijn daarover verdeeld: zoals warmere winters, de oudjes blijven achter, ooievaars met een handicap, invloed van bijvoeding, jongen uit late broedsels. Interessant is de uitkomst van een onderzoek door de universiteit van Konstanz. Men heeft jarenlang de verrichtingen van een groep gezenderde ooievaars gevolgd. De zendertjes registreerden ook het aantal vleugelslagen. Ooievaars die thermiekrijke gebieden weten op te sporen en daar ook hun vliegpatroon op afstemmen, zouden naar Afrika reizen. Exemplaren die minder gebruik weten te maken van de thermiek zouden Zuid-Europa wel ver genoeg vinden: die laatsten actiever met het zelf vliegen. (Bron Science). De vraag blijft in hoeverre oefent de wereldwijde opwarming van de aarde hier op termijn toenemende invloed op uit.
- Als u het programma “Beleef de lente” bekijkt dan kunt u ook in 2020 weer kijken naar het doen en laten van het ooievaarspaar op het stadhuis te Genneep.
- In de dependance te Odoorn werd op twee paalnesten gebroed en met succes. Op het hoogste nest werden 2 jongen vliegvlug: nr. 6E303 en 6E304: op de lagere linker paal 3 jongen: nrs 6E234, 6E300 en 6E301. De jongen werden geringd op 21 juni 2019. Vier destijds overgebrachte, niet vliegvlugge vogels zijn nog aanwezig.
- Met een grote mate van stelligheid weten mensen te verzekeren, dat de achteruitgang van de populatie weidevogels mede is te wijten aan de aanwezigheid van ooievaars. De oorzaken zijn heel andere, maar dat wil er bij de melders niet in. Enkele jaren geleden heeft een fraaie brochure het licht gezien, waarin het misverstand m.b.t. tot de predatie op weidevogels door de ooievaar heel duidelijk werd weerlegd. Deze brochure, getiteld “Herinstructie van de ooievaar. Een project om trots op te zijn”, is verkrijgbaar via onze stichting respectievelijk ooievaarsstation. Naast dit onderwerp zijn nog enkele behartenswaardige zaken aan de orde gesteld. De organisatie, realisering en publicatie zijn verricht door de heer drs. J. Hooimeijer, vogeldierenarts.
- Het is een ongemakkelijk jaar geweest, 2019. Meerdere opstallen en een aantal ooievaarsnesten waren duidelijk aan reparatie/renovatie toe na vele jaren. Helaas hebben we onze planning niet kunnen aanzetten in “voltooid”. Voor het najaar 2019 stonden veel werkzaamheden, vooral buiten, op de rol, maar het aanhoudende natte en soms zeer winderige weer vertraagde de uitvoering. Daarenboven speelden de vele ziektegevallen binnen onze werkgroep ons ook parten. De vooruitzichten voor 2020 zijn ook niet bepaald rooskleurig. Wij hopen dat wij voldoende man-/vrouwkracht ter beschikking hebben/krijgen om bezoekers te ontvangen en goede voorlichting te geven. Wij hopen, zeker in deze sector, voor de zomerperiode op versterking. Langs deze weg wil het bestuur van onze stichting niet nalaten om alle vrijwilligers te danken voor hun volle inzet en enthousiasme. Ook in het 39-ste bestaansjaar van het station (1981-2020) rekenen wij op jullie.
- **Coronavirus: als gevolg van deze uitbraak is ons ooievaarsstation niet toegankelijk voor bezoekers, zowel individueel als groepsgewijs. Naar verwachting duurt dit tot 1 juni 2020.**

## Herkomst van de vrijvliegende ooievaars in de regio de Lokkerij

Heel vaak wordt gedacht, dat de ooievaars in ons gebied allemaal van de Lokkerij stammen, maar dit is niet juist. Er heeft inmiddels een aardige vermenging plaatsgevonden, zoals volgend overzicht laat zien. Wij beginnen hier met het jaar 1985, toen de eerste gebiedsvreemde ooievaars opdoken en zich soms als paar of helft van een paar vestigden. Dit is een puur natuurlijke aanwas, evenals bij de van de trek terugkerende jongen. De populatie tussen 1981 en 1984 was wel geheel "eigen".

	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
Bestand Liesveld (uitgezette ooievaars)	5	6	8	9	9	9	8	8	9	8	8	7	8	8	8	8
Aan komen vliegen van elders **	1	4	5	5	6	7	10	16	17	19	35	33	59	65	65	71
In Polen geringd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
In België geringd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2
In Frankrijk geringd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
In Duitsland geringd	-	-	-	-	-	1	2	3	3	2	2	3	7	8	9	8
Onger. ooievaars	-	-	-	-	-	2	2	4	13	16	12	16	16	21	24	22
Achtergebleven / teruggekeerde jongen	-	-	1	8	9	13	20	25	28	35	47	62	56	75	93	104
Totaal vogels	6	10	14	22	24	32	42	56	70	82	104	122	138	172	192	209
Aantal paren	3	5	7	11	12	16	21	28	35	41	52	61	69	85	96	104
Paren in omheining	2	1	1	1	1	1	3	3	5	5	4	4	4	4	5	4
Totaal paren	5	6	8	12	13	17	24	31	40	46	56	65	73	89	101	108
% eigen bestand	83	60	64	77	75	69	67	59	53	52	53	57	45	47	51	52
% gebiedsvreemd	17	40	36	23	25	25	28	34	28	28	35	30	44	41	38	38
% ongeringde	-	-	-	-	-	6	5	7	19	20	12	13	11	12	11	10

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Bestand Liesveld (uitgezette ooievaars)	8	8	8	8	8	7	6	3	2	3
Aan komen vliegen van elders **	73	66	69	69	68	76	68	76	67	70
In Polen geringd	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
In België geringd	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
In Frankrijk geringd	-	-	-	-	1	1	2	2	1	2
In Duitsland geringd	8	8	8	6	6	5	4	6	8	9
Onger. ooievaars	17	19	25	35	42	56	63	76	91	76
Achtergebleven / teruggekeerde jongen	110	133	151	169	192	200	223	252	272	289
Totaal vogels	221	242	268	292	320	348	369	418	444	450
Aantal paren	110	118	132	145	158	173	183	207	220	239
Paren in omheining	4	4	4	4	4	5	1	1	1	1
Totaal paren	114	122	136	149	162	178	184	208	221	240
% eigen bestand	52	59	60	58	63	62	62	60	62	64
% gebiedsvreemd	41	33	30	30	24	22	21	22	18	19
% ongeringde	7	8	10	12	13	16	17	18	20	17



De aantallen solitaire ooievaars zijn meegenomen in de tellingen.



*Al jarenlang hebben de ooievaars inwoning in hun kolonie: nu 7 nesten (paren) reigers.*

*Foto: Caroline Walta*

## Herkomst van de vrijvliegende ooievaars in ooievaarsstation de Lokkerij

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bestand Liesveld (uitgezette ooievaars)	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Aan komen vliegen van elders **	12	12	9	12	13	10	11	14	13
In België geringd	1	-	1	1	1	-	-	0	0
In Frankrijk geringd	1	1	-	1	1	1	1	0	0
In Duitsland geringd	1	1	1	1	3	2	2	2	3
Ongeringde en onbekende ooievaars	20	21	22	19	21	21	22	23	33
Achtergebleven/teruggekeerde jongen uit de hele regio	60	63	58	63	51	53	53	54	48
Totaal vogels	96	99	92	97	90	87	89	93	99
Aantal paren	45	48	43	45	41	89	42	46	47
Paren in omheining	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Totaal paren	46	49	44	46	41	39	42	46	47
% eigen bestand	64	65	63	64	60	61	60	58	49
% gebiedsvreemd	16	14	13	16	15	15	16	17	16
% ongeringd/onbekend	20	21	24	20	25	24	24	25	35

In 2019 drie nesten bezet door solitaire ooievaars.

\*\* Aan komen vliegen uit andere Nederlandse stations of van gebiedsvreemde nesten in Nederland (2019).

Totaal 64 geringde ooievaars, resp. geboortjaar bekend. Twee van hen hadden geen broedsel.

Totaal 33 ongeringde ooievaars, waarvan de leeftijd niet bekend is.

Binnen deze totale groep 3 solitaire ooievaars aangetroffen.

De tijd en de ruimte om ons intensief bezig te houden met de ooievaars die buiten de Lokkerij nestelen is er niet meer. Per 2011 hadden wij beide groepen al gesplitst vermeld. Per 2016 beperken wij ons tot de groep op het ooievaarsstation. Alle gegevens uit de regio die ons bereiken, worden wel geregistreerd en soms kan er aanleiding zijn hierover een en ander te publiceren.

Van enkele broedseizoenen hebben wij uitgerekend het gewogen gemiddelde van de ouderdom van de populatie. Alleen die vogels zijn in de berekeningen meegenomen, van wie de leeftijd zeker is. (ooievaars x leeftijd gedeeld door alle relevante ooievaars)

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde leeftijd in jaren	9,38	10,55	10,45	10,20	10,35	14,16	13,72	11,88	12,70	13,82

## Leeftijdsopbouw

Hieronder een overzichtje van de leeftijdsopbouw binnen de groep ooievaars, die hebben genesteld/gebreed in het ooievaarsstation de Lokkerij in 2019.

Leeftijd in jaren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Aantal ooievaars met broedsel	-	-	2	3	1	2	8	4	1	3	5	1	2	2	2	3	4	-	-
zonder broedsel	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
<u>Leeftijd in jaren</u>	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36		
Aantal ooievaars met broedsel	4	-	2	3	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	57
zonder broedsel	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4

Totaal 57 geringde ooievaars, resp. geboortjaar bekend.

Totaal 35 ongeringde ooievaars, waarvan de leeftijd niet bekend is. Drie van hen hadden geen broedsel.

Binnen deze totale groep 3 solitaire ooievaars aangetroffen. Twee nestplaatsen onbezet.

## Nestbezetting

In het station was de laatste jaren sprake van stabilisatie in de bezetting van nesten door ooievaars: in 2018 is hier verandering in gekomen. Of zij benutten door de mensen aangeboden kunstmatige nestplaatsen, òf zij bouwen geheel zelf een nestplaats. Dit laatste komt steeds vaker voor. Van een nestbezetting wordt gesproken, indien een nest tenminste 28 dagen aaneengesloten wordt bewoond door eenzelfde paar of solitaire ooievaar. Zulks in de periode tussen 1 maart en 15 juni.

	2016	+/-	2017	+/-	2018	+/-	2019
Bezette nesten op het ooievaarsstation	42	0	42	7	49	1	50
*waarvan grondnesten	0	0	0	0	0	0	0
*waarvan vrijvliegende paren	40	2	42	6	48	-1	47
*waarvan nesten vrijvliegende solitair	2	-2	0	1	1	2	3

Ten opzichte van 2018 1 boomnest bijgekomen.

Vanaf 2011 een beperkter inventarisatiegebied. Vanaf 2016 alleen op ooievaarsstation De Lokkerij

Broedparen	Aantal legsels	Aantal eieren deels geschat	Jongen geboren	% t.o.v. eieren	Jongen vliegvlug	% t.o.v. eieren	Daling/stijging t.o.v. vorige periode
1986 t/m 1990	57	240	190	79,2%	150	62,5%	–
1991 t/m 1995	197	682	519	76,1%	405	59,4%	-3,1%*
1996 t/m 2000	440	1508	1189	78,8%	912	60,5%	+1,1%*
2001 t/m 2005	687	2564	1706	66,5%	1368	53,4%	-7,1%*
2006 t/m 2010	1012	3758	2019	53,7%	1848	49,2%	-4,2%*
2011 t/m 2015	514	2059	1213	58,9%	777	37,7%	-11,5%*
	2907	10811	6836	** 63,2%	5460	**50,5%	**12,7% gem.
Gecorrigeerd naar standaard 4 eieren per legsel	2907	11628	6836	** 58,8%	5460	**47,0%	**11,8% gem.
Aannemelijk gemiddeld resultaat	2907	11219	6836	** 60,9%	5460	**48,7%	**12,2% gem.
2016 (alleen de Lokkerij)	37	151	99	** 57,6%	58	** 38,4%	n.v.t.
2017 (alleen de Lokkerij)	38	154	102	**66,2%	69	**44,8%	n.v.t.
2018 (alleen de Lokkerij)	44	162	141	**87,0%	103	**63,6%	n.v.t.
2019 (alleen de Lokkerij)	44	145	123	**84,82%	92	**63,4%	n.v.t.



Ooievaar die zichzelf bewondert in het heldere water van de vijver?  
 Waarschijnlijk een lekker hapje ontdekt.

Foto: Caroline Walta

## Wintertelling ooievaars 2018/2019

De landelijke ooievaarstelling 2019/2020 werd gehouden op 18 en 19 januari 2020.

Wij hebben in de “winterperiode” 2020 de ooievaars geteld op die data. 163 exemplaren was het meest betrouwbare cijfer (we kunnen er altijd een paar naast zitten).

Van deze 163 vogels hebben wij er 105 = 64,4% kunnen identificeren aan de hand van ringen, 58 waren niet geringd of niet afleesbaar. 35,6 % dus onbekend. Van 105 afgelezen ooievaars hebben 30 ooievaars, waaronder 3 jongen uit 2019, hier in 2019 gebroed en/of genesteld. Dat is 28,6 %.

Van de afgelezen overwinterende ooievaars zijn de leeftijden nagetrokken en dit geeft het navolgende beeld.

Gemiddelde leeftijd van de ooievaars welke op het station hebben gebroed/genesteld in 2019 : 30 vogels: 17,37 jaar

Gemiddelde leeftijd van de overige ooievaars die niet hebben gebroed/genesteld op het station in 2019: 75 vogels: 16,09jaar

Gemiddelde leeftijd van de totale groep: 105 vogels: 16,46 jaar.

De niet te identificeren 58 waargenomen ooievaars vallen buiten de leeftijdsbepaling.

Ingedeeld in leeftijdsgroepen

	Groep 1 (Lokkerij)	Groep 2 (van elders)	Totaal	%
1 t/m 5 jaar	4	5	9	8,57
6 t/m 10 jaar	5	9	14	13,33
11 t/m 15 jaar	3	28	31	29,52
16 t/m 20 jaar	4	18	22	20,95
21 t/m 25 jaar	11	7	18	17,14
26 t/m 30 jaar	–	4	4	3,8
31 en hoger	3	4	7	6,69
	30	75	105	100,00%

## Landelijke tellingen overwintering

### Aandeel regio Reestdal

2002/2003	485 exemplaren	31,1%
2003/2004	442 exemplaren	32,4%
2004/2005	481 exemplaren	28,9%
2005/2006	418 exemplaren	34,4%
2006/2007	484 exemplaren	30,6%
2007/2008	461 exemplaren	30,2%
2008/2009	459 exemplaren	37,3%
2009/2010	497 exemplaren	34,00%
2010/2011	592 exemplaren	27,20%
2011/2012	653 exemplaren	25,50%

### Aandeel regio Reestdal

2012/2013	579 exemplaren	24,5%
2013/2014	523 exemplaren	25,4%
2014/2015	668 exemplaren	24,1%
2015/2016	722 exemplaren	24,5%
2016/2017	553 exemplaren	28,8%
2017/2018	583 exemplaren	22,80%
2018/2019	547 exemplaren	22,70%
2019/2020	960 exemplaren	16,98%

De aanmerkelijk toename van het aantal gemelde overwinteraars in 2019/2020 is het aantal meldingen (meer respons) en mogelijk zeer zachte winterperiode.

## Ooievaarstrek

Tot dusver publiceerden wij een lijstje met data waarop jonge ooievaars op trek gegaan zouden zijn. Over het algemeen klopten die data vrij aardig, maar het vereiste veel waarnemingen. Omdat de beschikbaarheid van aflezers een steeds groter probleem wordt, hebben wij besloten de trekmomenten per decade (10-daagse periode) te vermelden. Het gaat om de in dit verslag opgenomen jongen: dus alleen ooievaarsstation de Lokkerij.

De trek is in 2019 pas laat op gang gekomen: de eersten , op 2 na, vertrokken op 12 augustus: eerste waarneming buiten Nederland was in Frankrijk op 22 augustus.

1e decade van augustus	(01 t/m 10-8)	2 exemplaren	2,35%
2e decade van augustus	(11 t/m 20-8)	40 exemplaren	42,40%
3e decade van augustus	(21 t/m 31-8)	48 exemplaren	51,03%
1e decade van september	(01 t/m 10-9)	3 exemplaren	3,16%
2e decade van september	(11 t/m 20-09)	1 exemplaar	1,06%
	Totaal	94 exemplaren	100,00%

Belangrijke peildata: 12,17,24 en 27 augustus, 3 en 11 september.

Bovenstaand lijstje omvat ook 3 jongen van de Lokkerij, die in de verzorging waren. De jongen van buiten de Lokkerij die in de verzorging waren, 27 vogels; daarvan vertrokken 24 vogels in de 2e decade en 3e decade augustus en 4 vogels in 1e en 2e decade september, 3 jongen bleven achter: 6E105, 6E106 en 6E107.

## ALGEMENE INFORMATIE

**Bezoektijden Station:** van 1 mei tot 1 september op zaterdagmiddag van 13.00 tot 17.00 uur, ook op 2e paasdag, Hemelvaartsdag en 2e pinksterdag, . Groepen op afspraak, op maandag, dinsdag, vrijdag, zaterdag.

**Zie bemerking op pagina 10 betreffende coronavirus.**

**Parkeren:** Het parkeren voor het ooievaarsstation voor auto's en motoren is bij de Havesathe de Havixhorst, aangegeven met borden. Vanaf de parkeerplaats leidt de paarse wandelroute U naar het station ( ca. 400 meter). Fietsers, bromfietzers en wandelaars kunnen via de normale toegangsweg het ooievaarsstation bereiken. Zij kunnen de fiets/bromfiets op het ooievaarsstation plaatsen. Honden, mits aangelijnd, geen bezwaar.

Het ooievaarsstation is nu ook met de buurtbus vanaf NS-station te Meppel bereikbaar. Halte Havixhorst.

**Informatiemateriaal:** Informatiemateriaal over de ooievaar in het algemeen en over het project in het bijzonder is op het station verkrijgbaar of kan worden toegezonden. In het laatste geval hopen wij op een kleine bijdrage in de verzendkosten.

U kunt ook de infopagina's op internet raadplegen: [www.delokkerij.nl](http://www.delokkerij.nl) en/of [www.ooievaars.eu](http://www.ooievaars.eu)

**Inkomsten:** Het project te De Schiphorst is een vrijwilligersproject. De kosten voor de instandhouding worden bestreden uit : giften, donaties (ten minste €10,- per jaar), donaties voor het leven ( €250,- eenmalig), adopties (naamgeving ooievaar éénmalig €50,-), indekostneming van een ooievaar (€50 per jaar), verkoop van nesten (€175,- afgehaald), verkoop van kleine geschenken en opbrengsten uit bijzondere activiteiten. Bezoekers wordt een toegangsdonatie gevraagd van 2 euro p.p.

Voor groepen bijdrage 2 euro per persoon met een minimum van 35 euro per groep.

**Het Ooievaarsstation De Lokkerij wordt door de belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), giften en donaties aan ons station zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.**

Namens de Stichting, de beheerders,

Els en Frits Koopman.



*De ooievaar gebruikt de rust en de ruimte om zelf even een kijkje te nemen in de inforuimte.*

*Foto: Caroline Walta*



*Het front van de roze pelikaan in de kijker*

*Foto: Parcival Koopman*



*De pelikaan op zijn gemak tussen boven op de kale takken: uitbuiken.*

*Foto: Martij Haze*